

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060303

DOM
2022-06-20
Stockholm

Mål nr
P 529-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2020-12-15 i mål nr P 2781-19, se bilaga A

PARTER

Klagande
P.D.

Motpart
Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommun

SAKEN
Åtgärdsföreläggande rörande fastigheten A i Örnsköldsviks kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommuns beslut den 21 februari 2019, § 31, dnr Sbn/2017:346, såvitt avser del A punkten 6 samt del B. Föreläggandet i övriga delar ska stå fast och åtgärderna ska vara utförda senast ett år från dagen för denna dom.

Dok.Id 1819217

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

P.D. har i första hand yrkat att Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommuns beslut om åtgärdsföreläggande ska upphävas. I andra hand har han yrkat att beslutet ska undanröjas och att ärendet ska återförvisas till nämnden för fortsatt handläggning. I tredje hand har han yrkat att vitet ska tas bort eller i vart fall att vitesbeloppet ska sättas ned. För det fall Mark- och miljööverdomstolen skulle komma fram till att det inte finns skäl att upphäva eller undanröja beslutet har han yrkat att tidsfristen för föreläggandets genomförande ska bestämmas till i vart fall två år från det att lyktstolparna på infartsvägen till hans fastighet tagits bort.

Nämnden har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom. Nämnden har dock medgett att tidsfristen för föreläggandets genomförande kan bestämmas till 12 månader från det att domen fått laga kraft.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

P.D. har åberopat skisser, kartor och ett stort antal fotografier samt anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen, med i huvudsak följande tillägg.

Det finns bara en infartsväg till fastigheten. För att komma in på den måste man göra en 90-graders sväng från Kläppavägen. Svängradien vid infart begränsas kraftigt av ett träd som står på andra sidan Kläppavägen från infartsvägen, av en stolpe som troligen markerar en fastighetsgräns och av en lyktstolpe vid hörnet till infarten. Vid infarten är servitutsområdet ca 9 m brett, men lyktstolpen står ca 3,6 m in på området. Längre ner gör infartsvägen en 90-graderssväng och även vid den svängen har en lyktstolpe placerats som begränsar svängradien. På grund av den begränsade svängradien är framkomligheten för större fordon, t.ex. lyftkran eller trailer, mycket begränsad. Han har haft upprepade kontakter med kommunen om möjligheterna att ta bort lyktstolparna, men kontakterna har inte föranlett några åtgärder från kommunens sida.

Vid arbetena på fastigheten har han använt en midjestyrd traktor som är ett av få arbetsfordon som klarar svängarna in till hans fastighet. För att kunna slutföra arbetena

behöver han dock komma in med större maskiner. Under 2017 brann traktorn och den står sedan dess kvar på fastigheten och blockerar infarten till tomten, framförallt till de i nämndens beslut markerade lila och röda områdena, men är ett hinder i förhållande till alla punkter i föreläggandet. Det rör sig alltså om ett fysiskt absolut hinder. Eftersom det inte går att komma in med en trailer eller något annat större fordon är det inte möjligt att flytta den utbrunna traktorn från platsen.

På grund av den begränsade framkomligheten går det inte att genomföra åtgärdsföreläggandet. Det skulle eventuellt vara möjligt att ta dit erforderliga maskiner sjövägen, men det skulle vara orimligt kostsamt.

Föreläggandet är inte heller proportionerligt med hänsyn till förhållandena på orten. Området är inte något ordnat villaområde, utan byggnaderna är överlag i dåligt skick med bl.a. flagnande färg och buktande tak. Flera villor i området har balkonger utan räcken och på flera tomter lagras diverse skrot. Även kommunal mark används för att dumpa avfall och skrot samt för uppställning av bilar och båtar. Det finns flera byggnader och anläggningar i området som under lång tid har stått öde och förfallit utan att några åtgärder vidtagits. Detta måste vägas in vid bedömningen av vad som skäligen bör tålas. Det måste även vägas in att insynen på hans fastighet är mycket begränsad på grund av växtlighet och tomtens kupering.

Det lila området i nämndens beslut är för litet för att rymma allt material på fastigheten. Han vill inte heller frakta bort materialet till deponi, eftersom han avser använda det vid arbeten på fastigheten. Dräneringen är klar sedan 2015 och det återstår bara återfyllning runt huset. Han har uppfört stängsel i enlighet med del B i föreläggandet.

Mark- och miljödomstolen har inte prövat hans invändning om jäv.

Nämnden har anfört i huvudsak följande. Svängraden vid infart till fastigheten är tillräcklig för att det ska gå att ta sig in med för åtgärderna erforderliga maskiner. Nämnden bedömer inte att de lyktstolpar som finns vid infartsvägen utgör något hinder för framkomligheten. Om stolparna uppenbart hindrar framkomligheten finns dock

möjlighet att ”lägga omkull” stolparna under tiden som arbete utförs. Nämnden bedömer att åtgärderna i föreläggandet kan utföras med hjälp av t.ex. midjestyrd traktor, traktorgrävare eller larvgrävare. Gällande den traktor som brunnit på fastigheten bedömer nämnden att den kan fraktas bort, t.ex. med hjälp av en bärgare som kan vinscha in den eller med hjälp av en maskin som kan dra ut traktorn till gatan där den kan fraktas bort från platsen.

Nämnden vidhåller att fastigheten inte uppfyller de krav som ställs på byggnadsverk och tomter i plan- och bygglagen (2010:900). Att andra fastigheter i närområdet kan uppfattas som ovårdade eller i övrigt bristande föranleder ingen annan bedömning.

Nämnden vidgår att P.D. har uppfört ett stängsel i enlighet med del B i föreläggandet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har hållit sammanträde i målet.

Ska nämndens beslut om åtgärdsföreläggande upphävas?

P.D. har i första hand yrkat att nämndens beslut ska upphävas. Mark- och miljööverdomstolen gör i denna del följande överväganden.

Föreläggandets del A

Mark- och miljööverdomstolen instämmer inledningsvis i mark- och miljödomstolens bedömning att nämnden har haft fog för att besluta om ett åtgärdsföreläggande enligt 11 kap. 19 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Av praxis framgår att det ställs höga krav på precision och tydlighet i ett vitesföreläggande. Mark- och miljööverdomstolen anser att punkterna 1–5 i föreläggandets del A uppfyller dessa krav. Vad gäller punkten 6 anges i föreläggandet att P.D. inom rött område ska ”återställa marken till de ursprungliga

markförhållandena enligt bilaga 2". I bilaga 2 finns ett flygfoto av fastigheten taget 2012. Mark- och miljööverdomstolen anser inte att föreläggandet i denna del är tillräckligt tydligt för att adressaten ska förstå vilka krav som ställs och ha möjlighet att efterkomma föreläggandet. Föreläggandet i denna del därför ska upphävas.

Ett föreläggande måste vidare vara faktiskt möjligt för adressaten att genomföra. I aktuellt fall anser inte Mark- och miljööverdomstolen att utredningen tyder på att föreläggandet inte skulle gå att genomföra. Vad P.D. har anfört föranleder ingen annan bedömning.

Föreläggandet ska vidare vara proportionerligt, bl.a. med beaktande av förhållandena på orten (se prop. 1985/86:1 s. 513). Mark- och miljööverdomstolen anser att föreläggandet är proportionerligt. De synpunkter P.D. har fört fram och det bildmaterial han hänfört sig till leder inte till någon annan slutsats.

Sammanfattningsvis anser inte Mark- och miljööverdomstolen att det har framkommit något som ger skäl att upphäva föreläggandet såvitt avser del A punkterna 1–5.

Föreläggandets del B

P.D. har anfört att han har efterkommit föreläggandets del B, vilket nämnden har vidgått. Vid dessa förhållanden har syftet med åtgärdsföreläggandet, i den delen, förfallit och föreläggandets del B ska därför upphävas.

Ska beslutet undanröjas och ärendet återförvisas till nämnden?

P.D. har i andra hand yrkat att beslutet ska undanröjas och ärendet återförvisas till nämnden för fortsatt handläggning. Han har i denna del anfört att nämnden vid sin handläggning av ärendet har varit partisk. Han har även anfört att jävsinvändningen inte har prövats av mark- och miljödomstolen.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att mark- och miljödomstolen har prövat P.D.s invändning om jäv. P.D. har i Mark- och

miljööverdomstolen kompletterat med skriftlig bevisning i jävsfrågan. Mark- och miljööverdomstolen anser dock inte att utredningen ger stöd för att ärendet skulle ha handlagts på ett osakligt eller partiskt sätt av nämnden. Det finns därför inte skäl att återförvisa ärendet dit på den grunden. Det har inte heller i övrigt framkommit något som ger skäl att återförvisa ärendet till nämnden.

Ska vitet tas bort eller ska vitesbeloppet sättas ned?

P.D. har i tredje hand yrkat att vitet ska tas bort eller i vart fall att vitesbeloppet ska sättas ned.

Enligt 11 kap. 37 § PBL får ett åtgärdsföreläggande förenas med vite. Vitet ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vite. Om det är lämpligt får enligt 4 § viteslagen vite föreläggas som löpande vite. Finns det särskilda skäl till det får vitet jämkas enligt 9 § viteslagen.

I aktuellt fall anser Mark- och miljööverdomstolen att det finns fog för att förena föreläggandet med vite, att vitesbeloppets storlek är skäligt med hänsyn till omständigheterna och att det inte framkommit skäl för jämkning.

Ska tiden för föreläggandets genomförande flyttas fram?

P.D. har slutligen yrkat att tiden för föreläggandets genomförande ska flyttas fram till i vart fall två år från det att lyktstolparna på infartsvägen till hans fastighet tagits bort. Mark- och miljööverdomstolen, som inte anser att det är en förutsättning för föreläggandets genomförande att lyktstolparna tas bort, bedömer att tiden ska bestämmas till ett år räknat från dagen för denna dom.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Marianne Wikman Ahlberg, referent, och Ulf Wickström samt tf. hovrättsassessorn Emma Haals.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Katja Åkerblom.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-12-15
meddelad i
Umeå

Mål nr P 2781-19

PARTER

Klagande
P.D.

Motpart
Samhällsbyggnadsnämnden i Örnsköldsviks kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen Västernorrland den 28 augusti 2019 , dnr nr 403-3845-2019, se bilaga 1

SAKEN

Åtgärdsföreläggande rörande fastigheten Örnsköldsvik A

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolens ändrar länsstyrelsens beslut endast på så sätt att tidpunkten för när åtgärderna under punkten A i Samhällsbyggnadsnämndens i Örnsköldsviks kommun åtgärdsföreläggande den 21 februari 2019 i ärende Sbn/2017:346 senast ska vara utförda flyttas fram till den 30 juni 2021.

Dok.Id 365353

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se , Info om vår personuppgiftsbehandling: www.domstol.se/umea-tingsratt/ eller kontakta oss		måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Tidigare åtgärdsföreläggande

I februari 2017 inkom en anmälan in till samhällsbyggnadsförvaltningen vid Örnsköldsviks kommun. Anmälan gällde ovårdad tomt för fastigheten Örnsköldsvik A. Fastigheten ligger vid Nätrafjärden i tätorten Köpmanholmen, ca 25 km söder om Örnsköldsvik, och ägs av P.D.. Samhällsbyggnadsnämnden förelade i beslut den 27 juni 2017 P.D. att senast den 10 november 2017 på visst närmare angivet sätt städa upp på tomten samt åtgärda bostadshuset och en sjöbod så att de klarade de tekniska egenskapskraven och gav en god helhetsverkan på landskapsbilden. P.D. överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Västernorrlands län (länsstyrelsen). Länsstyrelsen upphävde i beslut den 15 december 2017 en punkt i föreläggandet, flyttade fram tidpunkten för när åtgärderna senast skulle vara vidtagna samt avslag överklagandet i övrigt. P.D. överklagade länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen. Domstolen höll syn på platsen i slutet av maj 2018. Domstolen meddelade dom i målet den 5 juli 2018 (mål nr P 303-18). Domstolen upphävde föreläggandet i vissa delar, flyttade fram tidpunkten för när de återstående åtgärderna skulle vara vidtagna till den 1 november 2018 samt avslag överklagandet i övrigt. Domen vann laga kraft.

Enligt det lagakraftvunna åtgärdsföreläggandet, dvs. föreläggandet i dess slutliga lydelse, skulle följande åtgärder vidtas (jfr karta på nästa sida):

- Inom gult område – med undantag för det gula området närmast vattnet – förflytta upplag till hänvisat lila område, alternativt frakta bort till deponi.
- Inom lila område på ett ordnat och städat sätt ställa upp och förvara det material som ska sparas på fastigheten.
- Åtgärda bostadshus så det klarar de tekniska egenskapskraven.

Föreläggandet innehöll ursprungligen en punkt om att återställa marken inom ”rött område”. Den punkten upphävdes av länsstyrelsen på den grunden att det inte klart framgick vilka åtgärder som skulle vidtas. När det gällde sjöboden upphävde mark- och miljödomstolen föreläggandet beträffande denna på den grunden att det endast

återstod förkolnade rester av sjöboden och att det inte längre var möjligt att åtgärda denna så att den klarade de tekniska egenskapskraven.

Kläppudden 1:10

Karta bifogad till samhällsbyggnadsnämndens beslut den 27 juni 2017.

Aktuellt åtgärdsföreläggande

Samhällsbyggnadsnämnden genomförde ett platsbesök på A den 5 november 2018 för att kontrollera om de åtgärder som P.D. var ålagd att vidta hade vidtagits.

Samhällsbyggnadsnämnden meddelade den 21 februari 2019 (§ 31) ett nytt åtgärdsföreläggande mot P.D.. I föreläggandet angavs bl.a. följande.

”Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att fastighetens läge gör att angränsande grannar delvis har insyn till fastigheten, framförallt via infartsvägen till bostadshuset väst på fastigheten. I det vattenområde som finns norr om fastigheten har allmänheten god insyn på fastigheten och byggnaderna på tomten då den kraftigt sluttar och stora delar av fastigheten inte är blockerad av träd eller annat. I vattenområde nedanför fastigheten finns en farled för båttrafik, vilken är väl trafikerad sommartid både för

kommuninvånare och turister då även Ulvöbåten flertalet gånger dagligen passerar udden sommartid.

Vid platsbesöket den 5 november 2018 kunde samhällsbyggnadsförvaltningen konstatera att inga åtgärder vidtagits. Däremot har nu även det södra området vid infarten belamrats med material som ger ett ovårdat intryck, varför tidigare föreläggande nu ändras till ett större ”gult markerat område”.

Sjöboden finns inte längre kvar på grund av en brand, men de förkolnade rester som finns kvar på platsen ger ett ovårdat intryck. Tomten är svår att beträda pga. diverse schaktarbeten och stora stenblock som finns kring bostadshuset. Det finns ett mindre stup mot fastigheten B som innebär risk för fall och därmed allvarlig skada för närboende.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer som tidigare att stora delar av fastigheten är ovårdad på grund av spridda materialupplag, skrot och jord/bergsmassor. Bostadshuset har fortsatt påvisade yttre brister i form av avsaknade takpannor, lös takstege och glidskydd, samt fasadmaterial som släppt.

Dränering har pågått i vart fall sedan samhällsbyggnadsförvaltningens besök den 7 april 2017. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömde att denna åtgärd inte var aktuell för förelägandet 2017 då skälig tid skulle ge för att slutföra arbetet. Arbetet har i dagsläget pågått över två år, vilket samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer är mer än skälig tid för att slutföra dräneringsarbetet.”

I förelägandet den 21 februari 2019 förelades P.D. att vidta följande åtgärder.

Del A

Samhällsbyggnadsnämnden förelägger fastighetsägaren till A, P.D. [personnummer], att senast den 30 september 2019 vidta följande åtgärder.

1. Inom gult område enligt bifogad "bilaga 1" förflytta upplag till hänvisat lila område, alternativt frakta bort till deponi, -----Bilaga 1.
2. inom lila område enligt bifogad "bilaga 1" på ett ordnat sätt ställa upp och förvara det material som ska sparas på fastigheten, -----Bilaga 1.
3. åtgärda bostadshuset så det klarar de tekniska egenskapskraven, detta intygas av sakkunnig,
4. riva och bortforsla samtliga rester som kvarstår av den nedbrunna sjöboden,
5. dräneringsarbetet runt bostadshuset ska slutföras,
6. inom rött område återställa marken till de ursprungliga markförhållandena enligt "bilaga 2", bild från 2012. -----Bilaga 2.

Föreläggandet för del A förenas med löpande vite om 40 000 kr per varannan månad efter det att tiden för föreläggandet har löpt ut, den 30 september 2019.

Del B

Samhällsbyggnadsnämnden förelägger fastighetsägaren till A, P.D. [personnummer], att omgående, dock senast inom 30 dagar från det att han blivit delgiven beslutet, vidta följande åtgärd.

Att enligt bifogad "bilaga 1", inom orange område uppföra stängsel som ska tåla dynamisk påverkan av en människa. -----Bilaga 1.

Denna punkt gäller omedelbart även om föreläggandet inte vunnit laga kraft i enlighet med 11 kap. 38 § PBL.

Föreläggandet för del B förenas med löpande vite om 10 000 kr per varannan månad efter det att tiden för föreläggandet har löpt ut.

Bilagorna 1 och 2 till samhällsbyggnadsnämndens beslut den 21 februari 2019 bifogas denna dom som domsbilaga 2.

P.D. överklagade samhällsbyggnadsnämndens beslut till länsstyrelsen, som i beslut den 28 augusti 2019 avslog överklagandet. Länsstyrelsen ändrade dock tiden för när P.D. senast skulle ha fullgjort föreläggandets del A till den 31 mars 2020. Som framgår av länsstyrelsens beslut fann länsstyrelsen att samhällsbyggnadsnämnden hade haft fog för sitt föreläggande, att nämnden hade rätt att förelägga med vite och att föreläggandet var tillräckligt tydligt motiverat, se domsbilaga 1.

P.D. har överklagat länsstyrelsens beslut av den 28 augusti 2019 till mark- och miljödomstolen.

YRKANDE M.M.

Med anledning av att P.D.s överklagandeskrift inte innehöll vare sig yrkande eller grunder för överklagandet, utan endast en begäran om anstånd med att komplettera överklagandet, så förelades P.D. i slutet av oktober 2019 att komplettera sitt överklagande med angivande av yrkande, grunder och bevisuppgift. Han delgavs föreläggandet i augusti 2020 genom stämmningsmannadelgivning.

Sedan han därefter beviljats anstånd med att efterkomma kompletteringsföreläggandet, inkom han den 15 september 2020 med en komplettering av sitt överklagande.

P.D. har yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver nämndens åtgärdsföreläggande av den 21 februari 2019.

P.D. har åberopat vittnesförhör med f.d. ordföranden i samhällsbyggnadsnämnden. Mark- och miljödomstolen har i beslut den 14 oktober 2020 avvisat den åberopade bevisningen på den grunden att de uppgifter som P.D. har velat höra personen om är utan betydelse för den prövning som domstolen har att göra i målet.

VAD P.D. HAR ANFÖRT

P.D. har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande.

Det måste framstå som uppenbart att handläggningen från kommunens sida, inte enbart i detta ärende utan i det otal ärenden som tidigare förevarit och igångsatts av hans grannar, paret L. och S., inte har fullgjorts med den saklighet och opartiskhet som förutsätts i regeringsformen.

För att jävssituationer inte ska uppstå är förhållandena kring samtliga åtgärder – vilka genom de senaste sex åren vidtagits visavi honom och hans fastighet, och som kommunen startat i form av tillsyner, kontroller och förelägganden på initiativ av grannelaget – sådana att själva situationen sedan lång tid uppmanat granskande myndigheter och domstolar till stor aktsamhet. Varken den kommunala förvaltningen eller dess politiska ledning, i form av samhällsbyggnadsnämnd eller kommunstyrelsens ordförande jämte kommundirektören, har granskat enskilda tjänstemäns agerande och tillvägagångssätt. De har tvärtom ställt sig bakom tjänstemän oavsett agerande, med tydlighet. Tidigare ordföranden för samhällsbyggnadsnämnden har uttryckt att ”Vi måste lita på våra tjänstemän” och ”Vi går inte ner och granskar på handläggarnivå”.

Han ifrågasätter en tidigare anställd byggnadsinspektörs trovärdighet och opartiskhet och han anser att hennes samöre med hans grannar, paret L. och S. måste tydliggöras. Dessa har lyckats erhålla en särställning och beviljats förmåner, inte minst vad avser arrende och tillgänglighet vid strand, något som strider klart mot likställighetsprincipen. Han har utsatts för hatbrott och hans grannar försöker få honom att flytta därifrån. Det går inte att bortse från att kommunens företrädare på ett mycket flagrant sätt tagit parti för en part.

DOMSKÄL

Samhällsbyggnadsnämnden har den 21 februari 2019 meddelat ett åtgärdsföreläggande mot P.D. med stöd av 11 kap. 5 och 19 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Nämnden har förenat föreläggandet med vite med stöd av 11 kap. 37 § PBL.

P.D. har gjort gällande att kommunen inte har handlagt ärendet på ett sakligt och opartiskt sätt. Innehållet i handlingarna i ärendet ger dock inte stöd för att ärendet skulle ha handlagts på ett osakligt eller partiskt sätt av kommunen.

Vad mark- och miljödomstolen har att ta ställning till i målet är om nämnden har haft fog för sitt beslut att meddela det aktuella föreläggandet mot P.D.. Som länsstyrelsen har konstaterat finns i förevarande fall ett omfattande underlag i form av bl.a. fotografier för bedömningen av om samhällsbyggnadsnämnden har haft fog för att meddela det aktuella föreläggandet.

Tillämpliga bestämmelser

Bestämmelser om krav på bl.a. byggnadsverk och tomter finns i 8 kap. PBL. Bestämmelser om tillsyn m.m. finns i 11 kap. PBL.

När det gäller byggnadsverk ska de enligt 8 kap. 4 § PBL ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bl.a. säkerhet i händelse av brand, energihushållning och värmeisolering och lämplighet för det avsedda ändamålet. Vidare anges i 8 kap.

14 § PBL att ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och tekniska egenskaper enligt 4 § i huvudsak bevaras.

En tomt ska enligt 8 kap. 15 § PBL hållas i vårdat skick och skötas så att risken för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för omgivningen och för trafiken inte uppkommer.

Om en ägare låter bli att vidta en åtgärd och därigenom bryter mot en skyldighet enligt PBL eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, får byggnadsnämnden enligt 11 kap. 19 § PBL förelägga denne att inom en viss tid vidta åtgärden (åtgärdsföreläggande). Ett sådant föreläggande får enligt 11 kap. 37 § PBL förenas med vite.

Föreläggandet del A punkterna 1, 2 och 6 (gult, lila och rött område)

Enligt mark- och miljödomstolen råder den ingen tvekan om att tomten på A på grund av spridda materialupplag, skrot och jord/bergmassor är i ovårdat skick. Domstolen finner i likhet med länsstyrelsen att samhällsbyggnads-nämnden har haft fog för sitt beslut den 21 februari 2019 att förelägga P.D. att inom de gulmarkerade områdena antingen flytta upplag till det lila området eller frakta dem till deponi (del A punkt 1).

Nämnden har förelagt P.D. att på ett ordnat sätt ställa upp och förvara det material som han vill spara på fastigheten. Enligt mark- och miljödomstolen är denna åtgärds punkt fullt berättigad (del A punkt 2). Domstolen bedömde vid överprövningen av det tidigare föreläggandet att det lila området är ett lämpligt ställe för ett ordnat upplag. Domstolen har vid nu aktuell överprövning ingen anledning att göra en annan bedömning.

När det gäller det röda området har samhällsbyggnadsnämnden förelagt P.D. att återställa marken till ursprungliga markförhållandena. Nämnden har som skäl för beslutet i denna del anfört att det inom detta område finns bergmassor som troligen är tagna från ett tillskapat stup, att det enligt flygfoton är tydligt att

dessa förändringar skett mellan åren 2012 och 2014, att bergmassorna består av sten, stenblock och jordmassor, att massorna bidrar till det ovärdade intrycket av tomten och ger en negativ inverkan på landskapsbilden samt att tillförseln/upplaget av massorna har pågått i vart fall sedan år 2014 och att massorna även bidrar till en risk för olycksfall då de skapar en hög fallhöjd.

Punkten i föreläggandet rörande det röda området fanns ursprungligen med i det tidigare föreläggandet men upphävdes av länsstyrelsens på den grunden att det då inte tillräckligt tydligt framgick vad som skulle åtgärdas och vilka åtgärder som skulle vidtas. I det föreläggandet var P.D. ursprungligen förelagd att "[i]nom rött område återställa marken."

Mark- och miljödomstolen delar samhällsbyggnadsnämndens bedömning att bergmassorna inom det röda området bidrar till det ovärdade intrycket av tomten och de ger en negativ inverkan på landskapsbilden. Domstolen finner heller inte anledning att ifrågasätta nämndens bedömning att massorna bidrar till risk för olycksfall. Föreläggandet i den här delen är numera tillräckligt tydligt och domstolen delar länsstyrelsens bedömning att nämnden har haft fog för att förelägga P.D. att återställa marken inom det röda området till ursprungliga markförhållandena (del A punkt 6).

Föreläggandet del A punkterna 3 och 4 (bostadshus och sjöbod)

Av utredningen framgår att fasadmateriäl på bostadshuset på A har släppt, att takpannor saknas på huset och att takstege och glidskydd är lösa. P.D. förelades redan i det tidigare föreläggandet att åtgärda bostadshuset så att det skulle klara de tekniska egenskapskraven, men uppenbarligen har ingenting hänt i det avseendet. Mark- och miljödomstolen finner att samhällsbyggnadsnämnden har haft fog för att på nytt förelägga P.D. att åtgärda bostadshuset (del A punkt 3). Nämnden har i det nu aktuella föreläggandet lagt till att sakkunnig ska intyga att de tekniska egenskapskraven är uppfyllda, ett tillägg som enligt domstolen är befogat.

I det tidigare, ursprungliga föreläggandet förelade samhällsbyggnadsnämnden P.D. att åtgärda en sjöbod. Vid tiden mark- och miljödomstolens överprövning av det föreläggandet återstod dock endast förkolnade rester av sjöboden och det gick därför inte att efterkomma föreläggandet, varför domstolen upphävde föreläggandet i den delen. I det nu aktuella föreläggandet har P.D. förelagts att riva och bortforsla samtliga rester som kvarstår av den nedbrunna sjöboden. Det förkolnade resterna av sjöboden som finns kvar på platsen ger enligt samhällsbyggnadsnämnden ett ovårdat intryck. Mark- och miljödomstolen delar den bedömningen och anser att nämnden har haft fog för att förelägga P.D. att riva och bortforsla resterna av den nedbrunna sjöboden (del A punkt 4).

Föreläggandet del A punkten 5 (dräneringsarbete runt bostadshuset)

Vid tiden för det tidigare föreläggandet som samhällsbyggnadsnämnden meddelade i juni 2017 pågick dräneringsarbete runt bostadshuset. Av utredningen framgår att dräneringsarbete då hade pågått i vart fall sedan april samma år samt att arbetet ännu inte var slutfört vid tiden för samhällsbyggnadsförvaltningens platsbesök i början av november 2018. Det icke slutförda dräneringsarbetet bidrar till tomtens ovårdade intryck. Mark- och miljödomstolen anser att samhällsbyggnadsnämnden har haft fog för att nu förelägga P.D. att slutföra dräneringsarbetet runt huset.

Föreläggandet del B (stängsel)

Av utredningen framgår att det finns ett mindre stup söder om bostadshuset på A. Stupet är beläget inom A och nära fastighetsgränsen mot grannfastigheten B. Inom det rödmarkerade området i den till föreläggandet bifogade kartan finns bergmassor som enligt samhällsbyggnadsförvaltningen troligen är tagna från det tillskapade stupet. Samhällsbyggnadsnämnden har bedömt att stupet innebär risk för fall och därmed allvarlig skada för närboende. Mark- och miljödomstolen delar den bedömningen. Domstolen anser att samhällsbyggnadsnämnden har haft fog för att förelägga P.D. att sätta upp ett stängsel vid stupet.

Vite

Som tidigare nämnts får ett åtgärdsföreläggande som meddelas med stöd av 11 kap. 19 § PBL förnas med vite. P.D. har tidigare förelagts att städa upp på tomten och åtgärda bostadshuset men han har inte följt det föreläggandet. Det föreligger en uppenbar risk att han inte följer det nu aktuella föreläggandet heller. Mark- och miljödomstolen bedömer mot den bakgrunden att det finns anledning att förena föreläggandet med löpande vite. Domstolen finner inte skäl att ändra vitesbeloppens storlek.

Slutsats

Mark- och miljödomstolen finner att samhällsbyggnadsnämnden har haft fog för att förelägga P.D. att vidta de åtgärder som anges i det aktuella åtgärdsföreläggandet. Domstolen bedömer vidare att det finns anledning att förena föreläggandet med löpande vite. Det finns inte skäl att ändra vitesbeloppens storlek. P.D.s överklagande ska således inte bifallas. Domstolen anser dock att det är rimligt att tidpunkten för när åtgärderna under punkten A senast ska vara utförda flyttas fram till den 30 juni 2021.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (MMD-02)

Överklagande senast den 5 januari 2021

Kristina Johnsson

Britt-Inger Rönnbäck

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Kristina Johnsson och tekniska rådet Britt-Inger Rönnbäck.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.